

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Харківської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2021 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в I кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Харківської області у I кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують відновлення зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас респонденти продовжують прогнозувати погіршення розвитку своїх підприємств. Інфляційні та девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** вперше за останні три квартали: баланс відповідей – 6.3% (у IV кварталі 2020 року – «мінус» 27.5%) (графік 1), у цілому по Україні – 5.6%. Найоптимістичніше налаштовані респонденти підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 33.3%), водночас респонденти підприємств добувної промисловості очікують зменшення обсягів виробництва;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін не перевищить 7.5%, становить 52.1% (у попередньому кварталі – 33.3%), у цілому по Україні – 49.3%. Головними чинниками інфляції респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 60.4% респондентів (у IV кварталі 2020 року – 84.0%), у цілому по Україні – 74.4%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 4.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 4.0%). Водночас керівники підприємств сільського господарства налаштовані оптимістично. У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану – 12.7% (таблиця);
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 4.1% (у IV кварталі 2020 року – 11.8%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 11.1% (у IV кварталі 2020 року – 31.6%). У цілому по Україні баланси відповідей – 18.0% та 14.9%;
- **зростання інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – 15.2% (у попередньому кварталі – 2.0%). **Інвестиції на виконання будівельних робіт,** за оцінками респондентів, **зменшаться:** баланс відповідей – «мінус» 6.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.8%). У цілому по Україні очікується зростання обсягу інвестицій: баланси відповідей – 1.4% та 11.7% відповідно (таблиця);
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 13.7%) (графік 4). У цілому по Україні прогнозується незначне скорочення кількості працівників – «мінус» 1.9%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства** високими темпами: баланси відповідей – 91.7% і 58.3% відповідно (у попередньому кварталі – 88.2% і 58.8% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін реалізації продукції власного виробництва в підприємств транспорту (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** вищими темпами: баланси відповідей – 59.6% і 58.3% відповідно (у IV кварталі 2020 року – 52.9% і 52.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

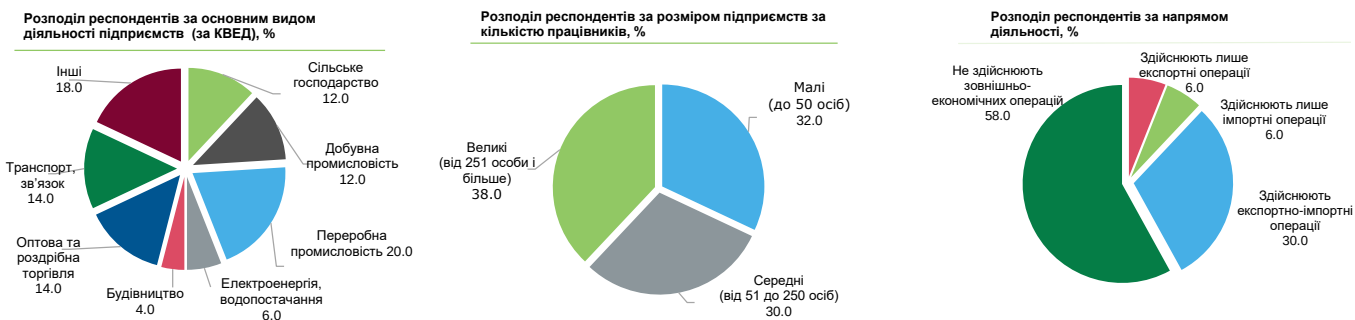
Послабилися очікування щодо зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Переважна більшість респондентів, які планують брати банківські кредити, надає перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

93.9 % респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 97.5 %.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

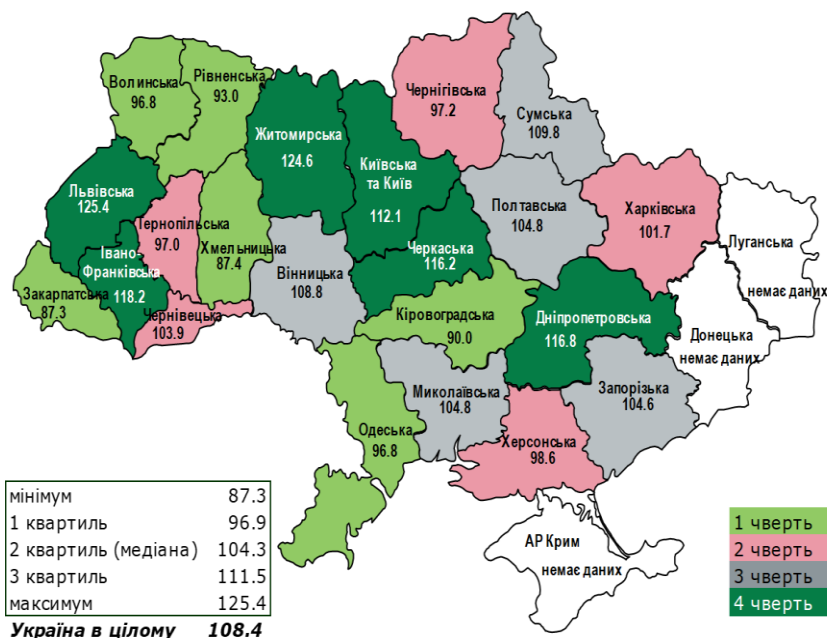
- **поточний фінансово-економічний стан поганий** четвертий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 6.1% (у IV кварталі 2020 року – «мінус» 13.7%), у цілому по Україні – «мінус» 0.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.9%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 11.1% (у попередньому кварталі – 22.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 03 лютого – 02 березня 2021 року;
- опитано всього 50 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

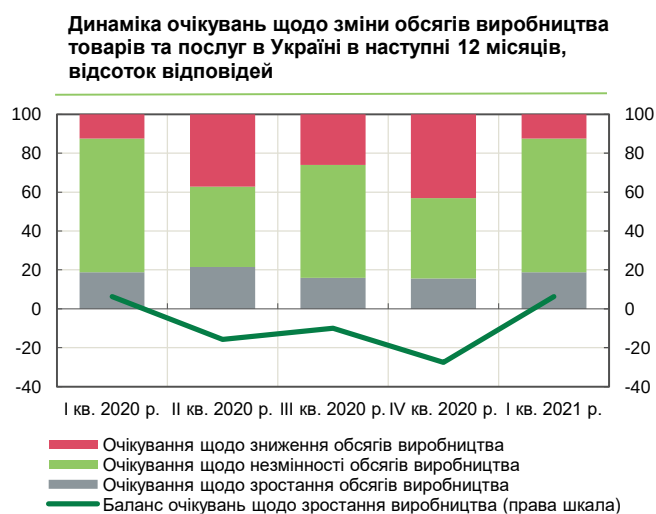
Баланси відповідей, %					
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	15.2	0.0	-4.1	-4.0	-4.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.8	-2.0	4.1	11.8	4.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	9.1	-16.0	6.3	-9.8	-6.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	13.6	-8.0	25.0	2.0	15.2
кількості працівників	-2.1	-13.7	0.0	-13.7	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

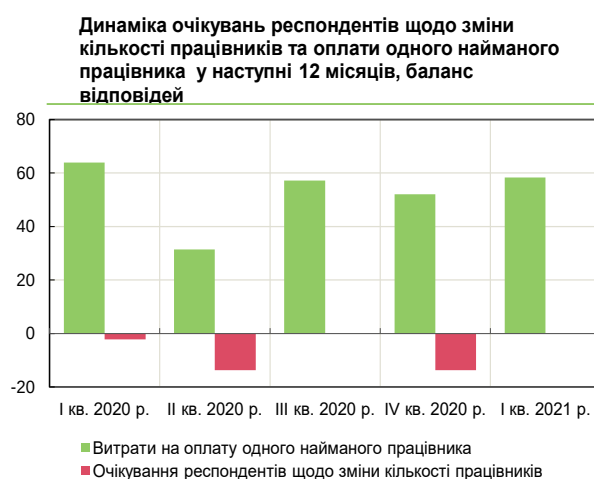
Графік 2

Графік 3

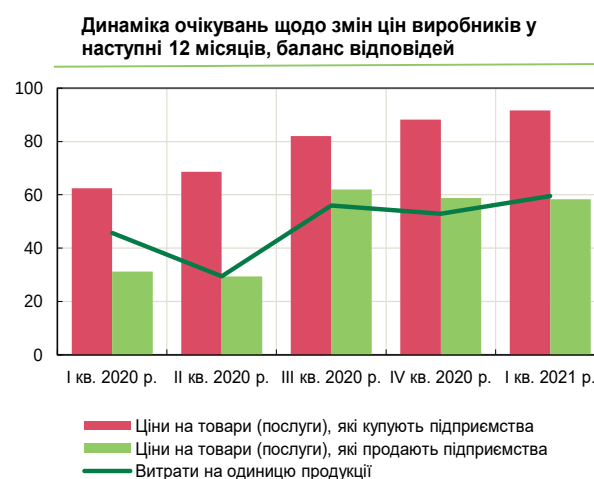
Графік 4

Графік 5

Графік 6

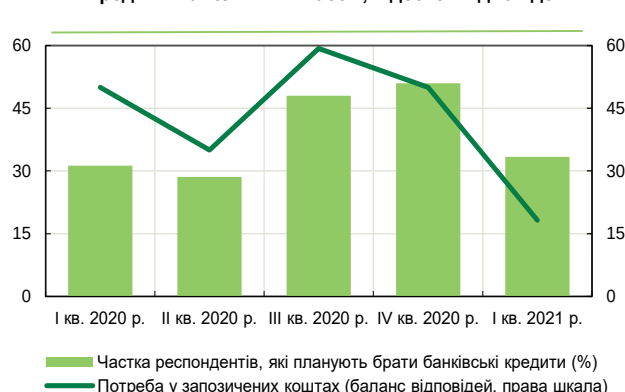
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

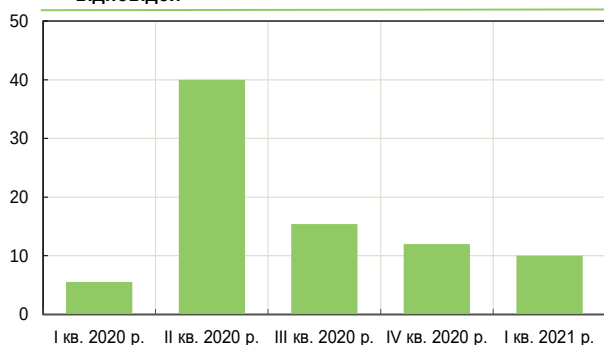
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

